

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Derse Katılma Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Examination Of The Opinions Of The Faculty Of Education Students On The Course Participation

Ömer ÇELİK¹

Gönderim:

Düzeltilme:

Kabul:

ÖZET

Bu araştırmada, eğitim fakültesi öğrencilerinin derse katılma yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma modeli, nitel araştırma modellerinden biri olan durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Verilerin analizi, nitel veri analiz yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, elde edilen bulgular incelendiğinde, öğrencilerin derse katılmayı önemli buldukları, öğrencilerin sert ve kaba öğretim elemanı davranışlarının derse katılmamalarına neden olduğunu belirttikleri görülmektedir. Öğrenciler, ilgili ve destekleyici öğretim elemanı davranışında, öğretim elemanı derste etkinlik yaptığında derse katılmak istemekte; sıkıcı, monoton geçen derse ise katılmak istememektedirler. Öğrenciler derste arkadaşları sessiz olduğunda derse katılmak istemektedirler. Öğrencilerin en çok dikkat dağıtan akran davranışlarında derse katılmak istememeleri de bu araştırmanın bulguları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: derse katılım, eğitim fakültesi, öğrenci

ABSTRACT

In this research, it is aimed to determine the opinions of the Faculty of Education students on the course participation. The research model is designed as a case study, which one of the qualitative research models. The analysis of the data was carried out by the content analysis method, one of the qualitative data analysis methods. Upon examining the findings obtained in the study, it is seen that students find it important to participate in the course activities, and that students state strict and rude behaviors of the lecturer cause them not to participate in the course activities. Students want to participate in the course in the existence of interested and supportive behaviour of the lecturer and when the lecturer performs activities in the direction of the course, but they do not want to participate in a boring and monotonous course. Students want to participate in the course when their friends are quiet in class. The fact that students do not mostly want to participate in the course in the case of attention-distracting peer behaviors is also among the findings of this research.

Keywords: course participation, faculty of education, student

Önerilen atıf: Çelik, Ö. (2023). Eğitim fakültesi öğrencilerinin derse katılma yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Psiko-Sosyal Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 77-89.

¹ Okul Müdürü, Sema Yazar Ortaokulu, Kayseri, omercelik50@gmail.com

GİRİŞ

Öğrenme ve katılımın önündeki engeller farklı niteliklere sahiptir; tutumsal, örgütsel ve bağlamsal gibi farklı düzeylerde ortaya çıkabilir. Bu nedenle eğitim alanındaki profesyonellerin öğrencilere kapsayıcı yanıtlar verebilmeleri için bunların varlığından haberdar olmaları, bunları nasıl tanımlayacaklarını bilmeleri ve bunları ortadan kaldıran değişiklik ve iyileştirmeler önerebilmeleri önemlidir (Colmenero & Pegalajar, 2015).

Öğrencilerin sınıfta aktif ve ilgili olması, öğrencilerin müfredat tasarımını etkilemesi ve öğrencilerin bir topluluğa ait olma hissi olarak tanımlanan (Bovill & Bulley, 2011) öğrenci katılımı, akademik başarının önemli belirleyicilerinden biri ve öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Öğrencilerin vakitlerinin büyük bir bölümünü sınıfta geçirdikleri ve bu süreçte bazılarının derse katıldığı bazılarının ise katılmadığı bilinen bir gerçektir (Eryılmaz, 2013).

Fassinger (1995), katılımı ilgili araştırmalarda çocuklar üzerinde yapılan çalışmaların baskın olduğunu; yetişkinlerin veya genç yetişkinlerin bulunduğu sınıfların dinamikleri hakkında bilinenlerin ise daha az olduğunu bildirmiştir.

Öğrenci katılımına odaklanmak, özellikle öğretmen adayları için önemlidir, çünkü öğretmen adaylarından gelecekteki mesleklerinde öğrencilerinin aktif katılımını teşvik etmeleri beklenmektedir (Swedish National Agency for Education, Citation 2011).

Sınıf etkinliklerine katılım öğrenme sürecini kolaylaştırarak öğrenci ve öğretmen için muazzam avantajlar sağlar. Öğrenciler yeni bilgileri öğrenmek ve uygulamak için fırsatlar bulurlar. Öğrenciler ayrıca kendi düşünme süreçlerini inceleme ve gerekçelerini açıklama fırsatı bulurlar. Öğretmenler de öğrenme problemlerini belirleyerek öğrencilerin ilerlemesini değerlendirirler (Turner & Patrick, 2004).

Liu'ya (2001) göre, sınıfta öğrenci katılımının dört biçimi vardır; entegrasyon, koşullara katılım, marjinal etkileşim ve sessiz gözlem. Ancak katılımın bu kalıpları her zaman ve her yerde durağan değildir. Tam entegrasyonda, öğrenciler sınıf tartışmasına aktif olarak katılırlar, ne söylemek istediklerini ve ne söylememeleri gerektiğini bilirler, sınıfa katılımları genellikle kendiliğinden, uygun ve doğal olarak gerçekleşir (Zainal Abidin, 2007).

Öğrencilerin sınıftaki tartışmalara aktif katılımı, başarıya ulaşmak için önemlidir. Etkili öğrenme ve öğrencilerin eğitim başarısında ve kişisel gelişimlerinde önemli rol oynar (Tatar, 2005). Derse katılım gözlemlenebilen durumlarla beraber gözlemlenemeyen durumları da kapsar. Öğrenci soru sorarak, açıklamalarda bulunarak derse katılabileceği gibi zihinsel olarak da derse katılabilir (Senemoğlu, 2012). Öğrencilerin zihinlerinde düşünme, bağlantılar kurma eylemleri de derse katılımın göstergesidir (Ayçiçek, 2018).

Öğretmenler, öğrencilerin katılımını arttırmak için kendi çalışma alanları ile ilgili olarak öğrencilerinde sınıf içi etkinliklere yönelik bir ilgi oluşturmalarıdır (Bahmanbijiari vd. 2017).

Derse katılımı etkileyen özellikler arasında en başta öğrenci özellikleri gelmektedir. Öğrenci derse karşı olumsuz duygular içerisinde ise derse katılmayabilir. Öğrencinin yeteneği derste yapılan etkinliklerin üzerinde veya altında ise derse katılmayabilir (Atik, 2010). Öğrenciler, öğretmenlerinin kendileriyle yeterince ilgilenmediklerini hissettiklerinde derse

katılmak istemeyebilir. Öğretmenlerin öğrencileriyle ayrı ayrı ilgilenmesi, isimleri ile hitap etmesi, sadece sınıf içerisinde değil sınıf dışında da iletişim ve etkileşim hâlinde olması öğrencinin derse katılımına etki eden faktörlerdendir. Böylelikle sınıfta olumlu bir sınıf atmosferi oluşur, bu da öğrencilerin derse katılımlarını artırır (Künkül, 2008).

Jones (2008) derse katılımın artırılmasına yönelik olarak 6 ilke belirlemiştir. Bu ilkeleri şöyle sıralamıştır (Akt. Sırakaya, 2015):

- Birebir ilişkiler geliştirmek: Öğrenci ve öğretmen arasında geliştirilecek birebir ilişki, öğrencinin motivasyonunu ve akademik başarısını artırarak ders katılımına katkı sağlayabilir.
- Yeni beceriler ve alışkanlıklar edinmek: Öğretmenler, öğrencilerin motivasyonunu olumlu yönde etkileyerek derse katılımını arttırmak için öğrencilere yeni beceriler öğretebilir.
- Sistemik stratejiler kullanmak: Öğretmenler öğrencilerin derse katılımını arttırmak için sistemik stratejiler öğrenerek kullanabilirler. Böylece öğrencilerin yeni beceriler edinmesine de katkı sağlanmış olur.
- Öğrencilerin katılımı için sorumluluk almak: Öğrenciler akademik etkinlik sırasında kendiliğinden derse katılmayabilirler, bunu sağlamak öncelikle öğretmenin sorumluluğudur.
- Katılıma dönük okul kültürünü geliştirmek: Tüm öğrencilerin derse katılımını sağlamak amaçlı eğitim programları geliştirilerek okula yönelik olumlu tutum geliştirmeleri sağlanabilir. Böylece derse katılımında olumlu yönde etkilenir.
- Eğitim kurumu çalışanlarının mesleki gelişimini sağlamak: Öğretmen, yönetici ve diğer okul çalışanlarının mesleki gelişimini sağlamak derse katılımı olumlu yönde etkileyen önemli bir etkidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, eğitim fakültesi öğrencilerinin derse katılıma yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlandığından araştırma modeli, nitel araştırma modellerinden biri olan durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama tekniklerinin kullanılarak gerçekleştirildiği araştırmalardır. Nitel araştırmalar, araştırılacak konu veya olayın kendi ortam ve koşullarında gerçekçi ve bütüncül bir yapıda incelenmesine imkân veren araştırmalardır. Durum çalışmaları ise araştırma başlangıcında belirlenen araştırma sorularını, elde edilen veriler aracılığı ile yanıtlamaya çalışan bir araştırma modelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Yin (1984), durum çalışmasını, araştırmacının olaylar üzerinde kontrolünün olmadığı veya çok az olduğu, çalışmada nasıl ve niçin sorularına odaklanılan ve son olarak olay ya da olgu kendi doğal yaşam çerçevesinde çalışıldığında gerçek yaşam ile olay ya da olgunun arasındaki ilişkinin yeterince net olmadığı durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemi olarak tanımlamaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 12 öğretmen adayı

oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı katılımcılara açıklanmış ve araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı belirtilmiştir. Katılımcıların isimleri gizlilik esası gereğince Ö1, Ö2, Ö3, Ö....., Ö12 şeklinde kodlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Öğretmen adaylarının derse katılım hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu taslağı hazırlanmıştır. Görüşme formunda alanyazın taranarak hazırlanan açık uçlu sorular yer almıştır. Taslak form, 3 alan uzmanının görüşüne sunulmuş, öneriler doğrultusunda formda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca taslak görüşme formunda yer alan sorulara ilişkin 3 öğretmen adayı ile ön deneme gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adayları ön deneme sonucunda soruların anlaşılır olduğunu belirtmişlerdir. Nihai görüşme formunda 8 soru yer almaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında yapılan görüşmeler yüz yüze ve ses kayıt cihazı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda öncelikle öğretmenlerin müsait olduğu gün ve saat için önceden randevu alınmış ve görüşme esnasında da ses kayıt cihazını kullanmak için izin alınmıştır.

Araştırmanın verileri nitel veri analiz yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, ses kayıt cihazına kaydedilen görüşmeler transkript edilmiş ve yazılı hâle getirilmiştir. Yazılı hâle dönüştürülen görüşme verilerine yönelik kod ve temalar belirlenmiştir. Bunun için görüşme verilerinden kodlar oluşturulmuş ve bu kodlar da benzerliklerine göre gruplanarak temalar oluşturulmuştur. Daha sonra her bir koda yönelik sıklık değerleri hesaplanmıştır. Öğretmenlerin görüşlerini objektif bir biçimde ortaya koyma düşüncesiyle doğrudan alıntılara da verilerin analizinde yer verilmiştir.

Belirlenen kod ve temaların güvenilirliğini sağlamak amacıyla görüşme verileri bir başka araştırmacı tarafından daha analiz edilmiş ve diğer araştırmacının elde ettiği kod ve temalar karşılaştırılarak her iki araştırmacı arasındaki uyum yüzdesi hesaplanmıştır. Bu yüzde ise Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen (Görüş birliği sayısı / Görüş birliği + Görüş ayrılığı sayısı) formül aracılığı ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda, uyum yüzdesi .92 olarak hesaplanmıştır. Bu uyum yüzdesi, Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre araştırma kapsamında elde edilen kod ve temalar için güvenilirliğin sağlandığını göstermektedir.

BULGULAR

Tablo 1. Derse katılımın önemli olup olmadığına ilişkin öğrenci görüşlerinin sıklık dağılımı

Tema	Alt Tema	Kod	f
Derse Katılım	Önemli	Kalıcı bilgiyi sağlar	3
		Ders, derste öğrenilir	2
		Geri dönüt, pekiştirme ve bilgiyi yapılandırma fırsatı sunar	2
		Hazırbulunuşluğu etkiler	1

	Sınıf mevcudu öğrenmeye etkindir	1
	Öğretmenin rol model olması gerekir	1
Çok Önemli	Aktif öğrenmeyi sağlar	1
	Etkileşimi ve etkili öğrenmeyi artırır	1
Toplam		12

Tablo 1 incelendiğinde 10 öğrenci derse katılımın önemli olduğunu belirtmiştir. Bu öğrencilerden 3’ü derse katılımın kalıcı bilgiyi sağladığını, 2’si dersin derste öğrenildiğini, 2’si geri dönüt, pekiştirme ve bilgiyi yapılandırma fırsatını sunduğunu ve birer öğrenci ise derse katılımın hazır bulunuşluğu etkilediğini, sınıf mevcudunun öğrenmeye etken olduğunu belirtirken 1 öğrenci de derse katılmada öğretmenin rol model olması gerekliliğini ifade etmiştir. 2 öğrenci ise derse katılımın çok önemli olduğunu belirterek derse katılımın aktif öğrenmeyi sağladığını, etkileşimi ve etkili öğrenmeyi artırdığını ifade etmiştir.

Öğretmen adaylarının bu soruya ilişkin bazı görüşleri şu şekildedir:

“Derse katılan öğrencilerin aktif bir katılım süreci olduğundan öğrendikleri bilgilerinde kalıcılığının artacağı fikrindeyim.” (Ö-1)

“Derse katılmak son derece önemlidir. Çünkü etkili iletişimi ve etkileşimi sağlar.” (Ö-2)

Tablo 2. Öğrencilerin hangi durumlarda derse katılmak istediğine ilişkin görüşlerinin sıklık dağılımı

Tema	Kod	f
Derse Katılım Durumu	İşlevi olan derse	3
	İlgi alanına giren derse	2
	Eğlenceli geçen derse	1
	Cevap verme imkânı bulunan derse	1
	Verimli geçen derse	1
	Öğretim elemanı yanlış bilgi verdiğinde	1
	Katılımcısı yüksek olan derse	1
	Farklı fikirlerin yer aldığı derse	1
	Anlaşılmayan bir şey olduğunda	1
Toplam		12

Tablo 2 incelendiğinde 3 öğrencinin işlevi olan derse, 2 öğrencinin ilgi alanına göre ve birer öğrencinin de eğlenceli, cevap verme imkânı bulunan, verimli geçen, katılımcısı yüksek olan, farklı fikirlerin yer aldığı, anlamadığında ve öğretmen yanlış bilgi verdiğinde derse

katıldığı görülmektedir.

Öğretmen adaylarının bu soruya ilişkin bazı görüşleri şu şekildedir:

“Kafama bir soru takıldığı zaman ve anlayamadıysam sorarak bu sorunu çözmeye çalışırım.” (Ö-3)

“Bana göre dersi eğlence ve istekli kılan şeylerden bir tanesi etkinlik ve birçok öğretim yöntemlerinin sınıfta uygulanması.” (Ö-4)

Tablo 3. Öğrencilerin derse hangi durumlarda katılmak istemediğine ilişkin görüşlerinin sıklık dağılımı

Tema	Kod	f
Derse Katılmama Durumu	Sıkıcı/monoton geçen derse	2
	Ön yargı hissettiğinde	2
	Öğrenci ayrımı yapıldığında	1
	Öğretmen kendi fikrini anlattığında	1
	Yalnız bir öğretim tekniği kullanılan derse	1
	Öğrencinin bilgisi yoksa	1
	Öğrencinin psikolojik sorunlarında	1
	Öğrencinin ilgisini çekmeyen konularda	1
	Ders dışına çıkılan durumlarda	1
	Karmaşık konularda	1
Toplam		12

Tablo 3 incelendiğinde ikişer öğrencinin sıkıcı/monoton geçen derse, dersteyken ön yargıda bulunduğu ve birer öğrencinin öğrenci ayrımı yapıldığında, öğretim elemanı kendi fikrini anlattığında, yalnız bir öğretim tekniği kullanıldığında, öğrencinin bilgisi olmadığında, öğrencinin psikolojik sorunları olduğunda, öğrencinin ilgisini çekmeyen konularda, ders dışına çıkılan durumlarda ve karmaşık konularda derse katılmak istemediğini belirttiği görülmektedir.

Öğretmen adaylarının bu soruya ilişkin bazı görüşleri şu şekildedir:

“Tek bir öğretim tekniğinin ya da yönteminin kullanılması derse olan ilgimi azaltıyor. Derse odaklanamıyorum bazen uykum geliyor.” (Ö3)

“Eğer işlenen konuya dair bilgim yoksa ya da kafamdakiler net değilse, vereceğim cevaptan emin değilsem.” (Ö4)

Tablo 4. Hangi öğretim elemanı davranışlarının öğrencileri derse katılmaya daha istekli hâle getirdiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin sıklık dağılımı

Tema	Kod	f
	İlgili ve destekleyici öğretmen	4

Öğretmen Davranışının Ders Katılıma Etkisi	Etkinlik yapan öğretmen	2
	Demokratik öğretmen	1
	Öğretmen, öğrenciye adı ile hitap ettiğinde	1
	İşbirliğine açık öğretmen	1
	Ayırım yapmayan öğretmen	1
	Öğrenci merkezli öğretmen	1
	Enerjik öğretmen	1
Toplam		12

Tablo 4 incelendiğinde 4 öğrencinin ilgili ve destekleyici öğretim elemanı davranışında, 2 öğrencinin etkinlik yapan öğretmen ve birer öğrencinin de demokratik, öğrenciye adıyla hitap eden, iş birliğine açık, ayırım yapmayan, öğrenci merkezli olan, enerjik öğretmen davranışlarında derse katılmak istediğini ifade ettiği görülmektedir.

Öğretmen adaylarının bu soruya ilişkin bazı görüşleri şu şekildedir:

“Öğretmen görüşlerimi önemsiyorsa, katılım içeriğimi küçümseyici hareketlerde bulunmuyorsa” (Ö5)

“Yeri geldiğinde öğretmen merkezli yeri geldiğinde öğrenci merkezli yaklaşımla dersi işlemesi ve uygulamaya dair etkinliklerde bulunması ve yine zamanı geldiğinde dersten kopmayacak şekilde mizah yapıp öğrencilerin kendilerini yenilemesini sağlaması beni derse katılmaya ikna edecektir.” (Ö6)

Tablo 5. Hangi öğretim elemanı davranışlarının derse katılmamaya etken olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin sıklık dağılımı

Tema	Kod	f
Öğretmen Davranışının Derse Katılmamaya Etkisi	Sıkıcı/monoton olan	2
	Ayırım yapan	2
	Sert ve kaba	2
	Bilgisiz	2
	Öğretmen merkezli olan	2
	Enerjisi düşük	1
	Egoist	1
Toplam		12

Tablo 5 incelendiğinde ikişer öğrencinin sıkıcı/monoton olan, ayırım yapan, sert ve kaba, bilgisiz, öğretmen merkezli olan ve birer öğrencinin de enerjisi düşük, egoist öğretmen

davranışlarında derse katılmadığı görülmektedir.

Öğretmen adaylarının bu soruya ilişkin bazı görüşleri şu şekildedir:

“Öğrencileri rencide edecek davranışta bulunuyorsa ya da öğrenci yanlış yaptığı zaman pedagojik ve psikolojik anlamda yanlış, sert ve uygun olmayan davranışlar sergiliyorsa yine o derse katılmak hususunda sorun yaşayabilirdim.” (Ö7)

“Katılımın önemsiz olduğunu belli eden hareketlerde bulunuyorsa, hızlıca geçiştirmek için katılıma kısa cevaplar veriyorsa, fikirlerimi ve sorularımı küçümsüyorsa, derse hakim değilse, sert bir mizacı varsa.” (Ö8)

Tablo 6. Hangi akran davranışlarının derse katılmaya daha istekli hâle getirdiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin sıklık dağılımı

Tema	Kod	f
Akran Davranışının Ders Katılıma Etkisi	Ders anında sessizliği koruyan	3
	Empati yapabilen	2
	Takım ruhlu/iş birlikçi olan	2
	Dikkat çekici sorular soran	1
	Akran davranışı önemli değildir.	1
	Enerjik olan akran	1
	Sevecen olan akran	1
	Saygılı akran davranışı	1
Toplam		12

Tablo 6 incelendiğinde 3 öğrencinin ders anında sessizliği koruyan akran davranışında, ikişer öğrencinin empatik, takım ruhlu/iş birlikçi ve birer öğrencinin sevecen, saygılı, enerjik, dikkat çekici sorular soran akran davranışlarında derse katılmak istediğini ifade ettiği görülmektedir. Ayrıca 1 öğrencinin akran davranışının önemli olmadığını ifade ettiği de görülmektedir.

Öğretmen adaylarının bu soruya ilişkin bazı görüşleri şu şekildedir:

“Empati yapabilen, doğru eleştiri yapmayı bilen arkadaşlarım olduğu zaman derse istekli hâle geliyorum.” (Ö9)

“Öz güvenli ve güler yüzlü arkadaşlarım olduğunu bildiğimde gönül rahatlığı ile derse katılıyorum.” (Ö10)

Tablo 7. Hangi akran davranışlarının derse katılmamaya etken olabildiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin sıklık dağılımı

Tema	Kod	f
	Dikkat dağıtan	6

Akran Davranışının Derse Katılmama Davranışına Etkisi	Ön Yargılı olan	2
	Alaycı	2
	Gereksiz sorular soran	1
	Akran davranışı önemli değildir	1
Toplam		12

Tablo 7 incelendiğinde 6 öğrencinin dikkat dağıtan akran davranışında, ikişer öğrencinin ön yargılı, alaycı ve birer öğrencinin de gereksiz sorular soran akran davranışlarında derse katılmak istemediğini ifade ettiği görülmektedir. Ayrıca 1 öğrencinin akran davranışının önemli olmadığını belirttiği de görülmektedir.

Öğretmen adaylarının bu soruya ilişkin bazı görüşleri şu şekildedir:

“Ders dışında konuşmaları ve bu yönde fikir beyan etmeleri, öğretmenle uyum içinde davranış sergilemeleri beni derse katılma konusunda isteksiz hâle getirmektedir.” (Ö11)

“Dersi takmayan, dersi gereksiz bulan, uyuyanlar gördüğüm zaman ne kadar dese katılmak istesem de ister istemez etkilenirim.” (Ö12)

Tablo 8. Derse katılma ve katılmama durumundaki duygu durumuna ilişkin öğrenci görüşlerinin sıklık dağılımı

Tema	Alt Tema	Kod	f
Derse Katılma ve Katılmama Durumunda Duygu Durumu	Derse Katılma Durumunda	Öz güvenli	5
		Mutlu	3
		Sorumlu	1
		Verimli	1
		Rahat	1
		Konuyu daha iyi anlama	1
	Derse Katılmama Durumunda	Üzgün	3
		Öz güvensiz	2
		Ön yargılı	1
		Pişmanlık	1
		Sorumsuz	1
		Suçlu	1
		Verimsiz	1
		Yabancılaşma çeken	1
Boşlukta hisseden	1		

Toplam	24
--------	----

Tablo 8 incelendiğinde derse katılan 5 öğrenci öz güvenli, 3 öğrenci mutlu ve birer öğrenci de sorumlu, verimli, rahat, daha iyi anladığını hissetmiştir; derse katılmayan 3 öğrenci ise üzgün, 2 öğrenci öz güvensiz ve birer öğrenci de pişman, sorumsuz, suçlu, verimsiz, yabancı, boşlukta hissetmiştir. Ayrıca 1 öğrenci de ön yargılı davrandığını ifade etmiştir.

Öğretmen adaylarının bu soruya ilişkin bazı görüşleri şu şekildedir:

“Derse katılım sağladığımda kendimi daha rahat hissediyorum çünkü konuya öğrenmeye yönelik çaba göstermem, derse katkıda bulunabilecek olmam işlenen konuyu anlama ve kavrama da da kolaylık sağlar.” (Ö1)

“Derse katılmadığımda ise kendimi özgüvensiz ve işe yaramaz hissiyatı oluşur.” (Ö2)

TARTIŞMA

Katılım kolayca kullanılabilen ve beklenen öğrenme çıktılarının gerçekleştirilmesini kolaylaştıran, öğrencilerin ilgisini teşvik eden ve öğretmenin ve öğrencinin çalışmaları hakkında geri bildirim sağlayan bir öğretim stratejisidir (Weimer, 2011). Katılımın faydaları son yıllarda oldukça kapsamlı bir şekilde araştırılmıştır. Aktif sınıf katılımı, eğitimin başarısında ve öğrencilerin gelecekteki kişisel gelişimlerinde önemli bir rol oynar (Tatar, 2005). Eğer öğrenciler diğerlerinin fikirlerini dinliyor, yorum yapıyor ve sorular da soruyorlarsa sınıf ortamının ideal bir sınıf tartışmasına sahip olduğu söylenebilir (Wade, 1994).

Çalışmada, öğrencilerden elde edilen görüşler incelendiğinde sert ve kaba öğretim elemanı davranışlarının öğrencilerin derse katılmamasına neden olduğunu belirttikleri görülmektedir. Benzer şekilde Siti Maziha vd. (2010) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin anlayışlı öğretim elemanlarının derslerine katılmak istediklerini ifade ettikleri görülmüştür. Yine sözü edilen çalışmada öğretim elemanlarının sahip olduğu özellik ve becerilerin öğrencilerin derse aktif katılımını etkilediğini belirtmişlerdir. Araştırmacılar destekleyici, anlayışlı, sözel olmayan pozitif davranışlar sergileyen öğretim elemanı davranışlarının öğrencileri aktif olarak derse katılmaya yönelttiğini ifade etmektedir. Aziz ve Kazi’ye göre (2019) öğretmenler, öğretimi şekillendirmek için bir planlama dâhilinde öğrenci katılımını artırabilir. Araştırmacılar, öğretmenlerin hem sözlü hem de sözsüz etkileşim biçimlerinin katılım ile ilgili tutumuyla ilgili öğrencilere ipuçlarını verdiğini, öğretim elemanının amacının, çeşitli öğrenme tercihleri için ortam yaratmak olduğunu da ifade ederler. Dallimore vd. göre (2004) onaylamayan jestler, ilgisiz davranışlar ve cesaretin kırılması öğrencilerin derse katılımını olumsuz etkilemektedir.

Öğrenci görüşlerine göre saygısız, alaycı tavırlar derse aktif katılımı olumsuz yönde etkilemektedir. Fassinger (1995), bu görüşlerle benzer biçimde sınıfta derse katılan öğrenciye yönelik yorumları kısa tutma baskısının, akranların tartışmalı fikirlerle ilgili konuşan öğrencinin cesaretini kırmasının ve akranların konuşan öğrenciye saygı eksikliğinin öğrencilerin derse katılma isteğini azalttığını ifade etmektedir. Kenney ve Banerjee (2011),

akran nezaketsizliğinin öğrenci katılımını olumsuz etkilediğini belirtir. Allan ve Madden (2006), kız öğrencilere yönelik misafirperver olmayan öğrenci davranışlarının soğuk bir sınıf ortamı yaratarak kızların katılımını engellediğini belirtir. Clark'a göre (2008) ise potansiyel stres kaynağı olan sınıf içi nezaketsizlikler katılımı olumsuz yönde etkilemektedir.

Abdullah vd. göre (2012) akran davranışları öğrencilerin derse katılımını etkilemektedir. Araştırmadan çıkan sonuç da benzer biçimde öğrencilerin derse katılımında akran davranışlarının önemli olduğunu ortaya koymuştur.

Görüldüğü üzere derse katılım ile ilgili araştırma sonuçları ile bu çalışmanın bulguları örtüşmektedir. Öğrenme öğretme sürecinde verimi etkileyen önemli hususlardan derse katılımı arttıran ve azaltan hususlar ile ilgili öğretmen ve öğrencilerin farkındalığı artırılmalıdır. Daha küçük yaştaki öğrencilerin derse katılımını etkileyen özellikler ile ilgili de araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abdullah, M. Y., Abu Bakar N., R., & Mahbob, M. H. (2012). Student's participation in classroom: What motivates them to speak up?. *ARTSEDU*, 51(2012) 516–522.
- Allan, E.J., & Madden, M. (2006). Chilly classrooms for female undergraduate students: A question of method? *The Journal of Higher Education*, 77(4), 684-711.
- Atik, S. (2010). *İlköğretim fen ve teknoloji dersinde, çoklu zekâ kuramına dayalı öğretimin, öğrencilerin derse yönelik tutumlarına ve sınıf içi etkinliklere katılım algısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Ayçiçek, B. (2018). *Teknoloji destekli ters yüz sınıf modeli uygulamalarının İngilizce öğretiminde lise öğrencilerinin derse katılımları, akademik başarıları ve sınıf yaşamı alguları üzerindeki etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Aziz, F., & Kazi A.S. (2019). Role of Teachers in Students' Classroom Participation in Universities. *International Journal of Educational Enquiry and Reflection*, 4(1), 46-57.
- Bahmanbijari B, Beigzadeh A, Etminan A, Najarkolai AR, Khodaei M., & Askari SM. (2017). The perspective of medical students regarding the roles and characteristics of a clinical role model. *Electron Physician*, 9(4), 4124- 130.
- Bovill, C., & Bulley, C. J. (2011). A model of active student participation in curriculum design: Exploring desirability and possibility. In C. Rust (Ed.), *Improving student learning. Global theories and local practices: Institutional, disciplinary and cultural variations* (pp. 176–188). Oxford: The Oxford Centre for Staff and Educational Development.
- Clark, C. (2008). The dance of incivility in nursing education as described by nursing faculty and students. *Advances in Nursing Science*, 31(4), 37-54.
- Colmenero, M. J., & Pegalajar, M. C. (2015). Cuestionario para futuros docentes de Educación Secundaria acerca de las percepciones sobre atención a la diversidad: Construcción y validación del instrumento. *Estudios sobre Educación*, 29, 165-189.
- Dallimore, E., Hertenstein, Julie, H., & Marjorie, B. (2004). Classroom Participation and Discussion Effectiveness: Student-Generated Strategies. *Communication Education*, 53(1), 1-1.
- Eryılmaz, A. (2013). Using of positive psychology on psychological counseling and guidance context on character strength and preventive services. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 1(1), 1-20.
- Fassinger, P. A. (2000). How classes influence students' participation in college classrooms. *Journal of Classroom Interaction*, 35, 38-47.
- Fassinger, P.A. (1995). Professors' and students' perceptions of why students participate in class. *Teaching Sociology*, 24, 25-33.
- Kenny. J.L. & Banerjee, P. (2011). "Would someone say something, please?" Increasing student participation in college classrooms. *Journal on Excellence in College Teaching*, 22(4), 57- 81.
- Künkül, T. (2008). Öğrencilerin sınıf içi etkinliklerine katılım düzeyleri ile algıladıkları sınıf atmosferi arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Liu, J. (2001). Asian students classroom communication patterns in U.S. universities: an emic perspective. Westport, CT: Greenwood Publishing Group, Inc.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage
- Senemoğlu, N. (2012). Gelişim, öğrenme ve öğretim (Kuramdan uygulamaya). Ankara: Pegem.
- Sırakaya, M. (2015). Arttırılmış gerçeklik uygulamalarının öğrencilerin akademik başarıları, kavram yanılgıları ve derse katılımlarına etkisi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Siti Maziha Mustapha, Nik Suryani Nik Abd. Rahman & Melor Md. Yunus. (2010). Factors influencing classroom participation: a case study of Malaysian undergraduate student. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 1079- 1084.
- Swedish Government. (2003). Lag om etikprövning av forskning som avser människor. SFS 2003:460 [Law about ethical vetting of research concerning human beings]. Stockholm: Author. Retrieved from https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003460-om-etikprovning-av-forskning-som_sfs-2003-460 [Google Scholar]
- Tatar, S. (2005a). Why keep silent? The classroom participation experiences of non-native-English-speaking students. *Language and Intercultural Communication*, 5, 284-293.
- Tatar, S. (2005b). Classroom participation by international students: the case of Turkish graduate students. *Journal of Studies in International Education*. 9(4), 337-35.
- Turner JC, Patrick H. Motivational influences on student participation in classroom learning activities. *Teach Coll Rec*, 106(9), 1759-85.
- Wade, R. (1994). Teacher education students' views on classroom discussion: Implication for fostering critical reflection. *Teaching and Teaching Education*, 10, 231-243.
- Weimer, M. (2011). (February 15). 10 Benefits of getting students to participate in classroom discussions. Retrieved from facultyfocus.com: <https://www.facultyfocus.com/articles/teaching-and-learning/10-benefits-of-getting-students-to-participate-in-classroom-discussions/>.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. (1984). Case study research: design and methods (3 rd Ed.). London: Sage Publications.
- Zainal Abidin bin Sayadi. (2007). An investigation into first year Engineering students' oral classroom participation: a case study. (Unpublished degree dissertation). Universiti Teknologi Malaysia, Malaysia.